

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Petry Weissové a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Aleše Roztočila v právní věci žalobce: **B. V. T.**, zast. Mgr. Markem Sedlákem, advokátem, se sídlem Milady Horákové 1957/13, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti usnesení žalovaného ze dne 16. 9. 2023, č. j. MV-154349-2/OAM-2023, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 30. 4. 2024, č. j. 21 A 34/2023-24,

t a k t o :

- I. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 30. 4. 2024, č. j. 21 A 34/2023-24, **se zrušuje**.
- II. Rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 9. 2023, č. j. MV-154349-2/OAM-2023, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- III. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení o žalobě a o kasační stížnosti ve výši 18.200 Kč, k rukám jeho zástupce Mgr. Marka Sedláka, advokáta, do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Žalovaný v záhlaví specifikovaným usnesením konstatoval, že žalobce žádost o vydání povolení k dlouhodobému pobytu na území (dále také jen „žádost“) nepodal osobně, ač k tomu byl povinen podle § 169d odst. 1 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“).

II.

[2] Žalobce napadl shora uvedené usnesení žalovaného (dále jen „napadené usnesení“) žalobou u Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“), který ji v záhlaví označeným rozsudkem (dále jen „napadený rozsudek“) zamítl.

[3] Městský soud s odkazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu předeslal, že žaloba proti napadenému usnesení je přípustná. Dále vyslovil, že není-li žádost o dlouhodobý pobyt podána osobně, nastávají stejné účinky, jako kdyby žádost byla nepřijatelná, tedy se na ni hledí jako by vůbec nebyla podána. Soud proto nepřijal názor žalobce, že když dne 11. 9. 2023 přišel na pracoviště žalovaného, a chtěl žádost podat, vedlo to k zahájení správního řízení, a následné zaslání formuláře žádosti poštou (dne 14. 9. 2023) vedlo pouze k „vrácení formuláře do řízení“. Podle městského soudu dne 11. 9. 2023 žádné řízení zahájeno nebylo a písemnost doručenou žalovanému poštou dne 14. 9. 2023 není možné považovat za podanou žádost vzhledem k požadavku na osobní podání žádosti plynoucímu z § 169d odst. 1 zákona o pobytu cizinců.

[4] Městský soud přisvědčil žalobci v tom, že v kopii záznamu o usnesení, kterou přiložil k žalobě, je žalobce jménem, státní příslušností a bydlištěm označen toliko v záhlaví (v údajích o adresátovi – poznámka soudu; shodně dále) a v prvním odstavci tohoto usnesení (v záhlaví – poznámka soudu; shodně dále) jsou uvedeny osobní údaje zcela jiné osoby, odlišné od žalobce. Uvedené však městský soud označil za zřejmou nesprávnost a za písářskou chybu, která nezpůsobuje nicotnost ani nezákonnost napadeného usnesení. Žalobce byl podle soudu dostatečně identifikován v napadeném usnesení v části označující adresáta, a z odůvodnění tohoto usnesení pak vyplynula i informace o doručení žádosti o vydání povolení k dlouhodobému pobytu dne 14. 9. 2023. Městský soud tedy nepochyboval, že se napadené usnesení týká žalobce a jeho žádosti.

III.

[5] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) nyní brojí proti napadenému rozsudku kasační stížností z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. Navrhuje napadený rozsudek zrušit a věc vrátit městskému soudu k dalšímu řízení.

[6] Stěžovatel má za to, že obě jeho podání (ze dnů 11. 9. 2023 a 14. 9. 2023 – pozn. soudu) nelze oddělit, neboť předkládal stejné listiny. Jeho podání učiněné dne 14. 9. 2023 poštou bylo nesprávně posouzeno a vyřízeno nezákonně jako nepřijatelné podání nové žádosti, která nebyla podána osobně, ač jím pouze „vracel do řízení“ žádost učiněnou osobně dne 11. 9. 2023, kterou od něj žalovaný nepřevzal.

[7] Stěžovatel v kasační stížnosti také namítá, že městský soud neprovedl dokazování ohledně toho, zda se v souvislosti s uvedením jiné osoby v napadeném usnesení skutečně jednalo pouze o písářskou chybu a nezabýval se tím, jak k této chybě došlo. Městský soud tedy vycházel z nedostatečně zjištěného stavu věci. Stěžovatel zdůrazňuje, že s ohledem na § 9 správního řádu je třeba, aby napadené usnesení prohlašovalo, že nepřijatelné je podání určité jmenovitě určené osoby. V napadeném usnesení je však jmenovitě určená jiná osoba než stěžovatel. Závěr městského soudu o tom, že napadené usnesení není nicotné tak stěžovatel považuje za nesprávný.

IV.

[8] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvádí, že se ztotožňuje se závěry městského soudu. Z podání stěžovatele zasláného poštou žalovaný nemohl dovodit, že jím stěžovatel hodlá „vrátit žádost do řízení“. Trvá na tom, že postupoval v souladu se zákonem.

pokračování

V.

[9] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti. Ta byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatel je v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. zastoupen advokátem.

[10] Ve věci rozhodoval u městského soudu specializovaný samosoudce, Nejvyšší správní soud se proto v souladu s § 104a s. ř. s. zabýval nejprve otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele, tedy zda je přijatelná. V souladu s ustálenou judikaturou Nejvyššího správního soudu, která již vymezila typové případy přijatelnosti kasační stížnosti (v podrobnostech viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS), se o přijatelnou kasační stížnost jedná mimo jiné tehdy, pokud v napadeném rozhodnutí správního soudu došlo k zásadnímu pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele, tedy pokud správní soud buď ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, nebo pokud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

[11] Stěžovatel sice v kasační stížnosti k její přijatelnosti ničeho neuvádí, Nejvyšší správní soud však s ohledem na stížnostní argumentaci shledal, že v projednávané věci nelze *prima facie* vyloučit, že se městský soud dopustil hrubého pochybení při výkladu práva. Z uvedeného důvodu přijal stěžovatelovu kasační stížnost k meritornímu přezkumu; kasační stížnost je tedy přijatelná.

[12] Nejvyšší správní soud poté posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů, zkoumaje přitom, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[13] Kasační stížnost je důvodná.

[14] V prvé řadě se Nejvyšší správní soud musel zabývat tím, zda je napadený rozsudek přezkoumatelný. Vlastní věcný přezkum rozhodnutí správního soudu je totiž možný pouze za předpokladu, že napadené soudní rozhodnutí splňuje kritéria přezkoumatelnosti, tedy jedná se o rozhodnutí srozumitelné, které je opřeno o dostatek relevantních důvodů, z nichž je zřejmé, proč správní soud rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku rozhodnutí (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003-75, publ. pod č. 133/2004 Sb. NSS, ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004-73, publ. pod č. 787/2006 Sb. NSS, nebo ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005-44, publ. pod č. 689/2005 Sb. NSS). Soudní rozhodnutí je podle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu nepřezkoumatelné mimo jiné i tehdy, přezkoumá-li soud rozhodnutí žalovaného správního orgánu, které samo vůbec není přezkumu způsobilé (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 6. 2007, č. j. 5 Afs 115/2006-91).

[15] Nejvyšší správní soud přitom dospěl k závěru, že napadené usnesení vykazuje nedostatky, jež způsobují jeho nepřezkoumatelnost pro jeho vnitřní rozpornost z dále uvedených důvodů.

[16] Stěžovatel v řízení o žalobě spolu se žalobou předložil městskému soudu kopii stejnopisu napadeného usnesení, které mu bylo (dle doručenký obsažené ve spise žalovaného) doručeno dne 20. 9. 2023. V údajích o adresátovi v levé horní části tohoto usnesení je stěžovatel označen svým celým jménem, datem narození, státní příslušností a adresou bydliště. V záhlaví napadeného usnesení je však jako žadatel označena zcela jiná fyzická osoba, konkrétně O. A., jiné státní příslušnosti, opět s uvedením jejího data narození, státní příslušnosti a adresy bydliště na území České republiky.

[17] Nejvyšší správní soud přitom ze spisového materiálu žalovaného ověřil, že je v něm založen originál napadeného usnesení, který se od stejnopisu zaslaného stěžovateli liší. V tomto originálu je totiž stěžovatel jako žadatel správně označen všemi výše uvedenými údaji nejen v údajích o adresátovi tohoto usnesení, ale též v záhlaví usnesení. Originál napadeného usnesení obsažený ve správním spise se tedy v části označení žadatele v záhlaví neshoduje se stejnopisem, který stěžovatel od žalovaného obdržel. Obě usnesení přitom nesou stejné datum vydání, číslo jednací i stejný čárový kód a obsahují též otisk razítka a podpis téhož pracovníka žalovaného. Popsaný nesoulad mezi originálem a stejnopisem napadeného usnesení nelze vyložit jinak, než že žalovaný vyhotovil dvě odlišná znění téhož usnesení.

[18] Pro úplnost Nejvyšší správní soud nad rámec shora uvedeného dodává, že originál a kopie stejnopisu napadeného usnesení se liší i v tom, že záhlaví stejnopisu doručeného stěžovateli je zarovnáno do bloku, zatímco originál usnesení obsahuje text záhlaví zarovnaný pouze k levé straně. V části odůvodnění se pak originál od stejnopisu napadeného usnesení liší v rozložení textu na jednotlivých stránkách (na stejnopisu je na první straně usnesení o jednu větu více textu, zatímco u originálu je tato věta již na stránce druhé).

[19] Správní řízení je dle § 9 správního řádu *postup správního orgánu, jehož účelem je vydání rozhodnutí, jímž se v určité věci zakládají, mění nebo ruší práva anebo povinnosti jmenovitě určené osoby nebo jímž se v určité věci prohlašuje, že taková osoba práva nebo povinnosti má anebo nemá.* (důraz přidán soudem)

[20] Podle § 67 odst. 1 správního řádu, *rozhodnutím správní orgán v určité věci zakládá, mění nebo ruší práva anebo povinnosti jmenovitě určené osoby nebo v určité věci prohlašuje, že taková osoba práva nebo povinnosti má anebo nemá, nebo v zákonem stanovených případech rozhoduje o procesních otázkách.* (důraz opět přidán soudem)

[21] Nejvyšší správní soud s ohledem na citovaná ustanovení správního řádu zdůrazňuje, že označení účastníka řízení ve výroku správního rozhodnutí, které je vyústěním správního řízení, je podstatnou náležitostí každého rozhodnutí. Právě skrze přesné označení adresáta (nejčastěji v postavení účastníka řízení či žadatele) je individuální správní akt v podobě správního rozhodnutí konkretizován co do subjektu, o jehož práva, povinnosti či právní postavení se jedná, tedy k němuž je vztažen samotný výrok správního rozhodnutí.

[22] Městský soud přitom v napadeném rozsudku posoudil výše uvedenou odlišnost mezi originálem a stejnopisem napadeného usnesení v označení určité osoby v záhlaví jako zjevnou nesprávnost spočívající v písařské chybě, aniž by se blíže popsáním rozporu mezi stejnopisem a originálem napadeného usnesení zabýval. Zcela pominul, že v dané věci existují dvě obsahově rozdílné verze téhož usnesení, tedy usnesení týkající se téže věci,

pokračování

vydaná týměž správním orgánem, pod toutéž spisovou značkou, avšak s uvedením jiné osoby žadatele v každé z těchto verzí. Současně stejnopis napadeného usnesení jako takový obsahuje odlišné označení adresáta (v levé horní části textu) a žadatele (v záhlaví), je tedy sám o sobě vnitřně rozporný. Jak shora naznačeno, není pochyb o tom, že záhlaví správního rozhodnutí je jednou z jeho stěžejních částí, neboť prostřednictvím něj je výrok vztažen k určité v něm označené osobě.

[23] Jak lze *per analogiam* dovodit z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 3. 2019, č. j. 9 As 27/2018-82, stejnopis sice vychází z originálu a musí se s ním doslovně shodovat, současně však z ničeho neplyne přednost originálu před stejnopisem. Jinými slovy, jedno znění napadeného usnesení nelze upřednostnit před druhým pouze z toho důvodu, že se jedná o originál.

[24] Nejvyšší správní soud tak uzavírá, že skutečnost, že ve věci existují dvě verze napadeného usnesení mající různá záhlaví v označení žadatele, a též to, že stejnopis usnesení doručený stěžovateli sám o sobě je v označení adresáta/žadatele vnitřně rozporný, nelze bez dalšího považovat za zjevnou nesprávnost způsobenou písařskou chybou. Nelze totiž určit, která z verzí napadeného usnesení je pro stěžovatele závazná (zda originál či jemu doručený stejnopis, jenž se jej jako žadatele podle záhlaví zjevně netýká), ani jaké znění má být v řízení před správními soudy přezkoumáno. Pro uvedený rozpor je napadené usnesení třeba považovat za nepřezkoumatelné.

[25] Jelikož městský soud přezkoumal napadené usnesení trpící uvedenou vadou nepřezkoumatelnosti, zatížil stejnou vadou rovněž napadený rozsudek (viz judikatura citovaná v odst. [14]). Nejvyšší správní soud tudíž dovodil naplnění kasačního důvodu podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., což současně brání posouzení kasačních námitek uplatněných ze zbylých kasačních důvodů.

VI.

[26] Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost důvodnou, a proto podle § 110 odst. 1 věty první s. ř. s. zrušil napadený rozsudek. Jelikož by městský soud v novém řízení nemohl učinit nic jiného než zrušit napadené rozhodnutí, zrušil kasační soud podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. ve spojení s § 78 odst. 1 věty první a odst. 4 s. ř. s. současně i napadené rozhodnutí a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. V něm žalovaný věc opětovně posoudí a zaměří se zejména na to, aby nové rozhodnutí ve věci netrpělo výše uvedeným nedostatkem týkajícím se odlišného označení adresáta/žadatele v originálu a všech stejnopisech rozhodnutí.

[27] Podle § 110 odst. 3 věty druhé s. ř. s. rozhodne Nejvyšší správní soud v případě, že zruší podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. rozhodnutí žalovaného, o nákladech řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení před městským soudem. Stěžovatel měl ve věci plný úspěch, proto mu podle § 60 odst. 1 s. ř. s. přísluší vůči neúspěšnému žalovanému právo na náhradu nákladů řízení.

[28] Stěžovateli předně náleží náhrada zaplacených soudních poplatků za žalobu ve výši 3.000 Kč a za kasační stížnost ve výši 5.000 Kč, celkem tedy 8.000 Kč.

[29] Stěžovatel dále vynaložil náklady na právní zastoupení. V řízení před městským soudem i před Nejvyšším správním soudem byl zastoupen advokátem Mgr. Markem Sedlákem, proto mu náleží náhrada nákladů spojených s tímto zastoupením; pro určení její výše se použije v souladu s § 35 odst. 2 s. ř. s. vyhláška č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif).

[30] Zástupce stěžovatele učinil ve věci tři úkony právní služby, kterými jsou převzetí a příprava zastoupení a dvě písemná podání soudu [sepis žaloby a písemné doplnění blanketní kasační stížnosti] dle § 11 odst. 1 písm. a) a d) advokátního tarifu. Za každý z těchto úkonů právní služby náleží mimosmluvní odměna ve výši 3.100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d), ve spojení s § 7 bodem 5. advokátního tarifu], která se zvyšuje o 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Náklady právního zastoupení stěžovatele tedy činí celkem 10.200 Kč.

[31] Jelikož zástupce stěžovatele netvrdil ani nedoložil, že je plátcem daně z přidané hodnoty, výsledná odměna a náhrada hotových výdajů se o tuto daň nezvyšuje. Náklady řízení za řízení před městským soudem a Nejvyšším správním soudem, k jejichž úhradě byl žalovaný zavázán, tak činí celkem 18.200 Kč. Uvedenou částku je žalovaný povinen uhradit k rukám zástupce stěžovatele v přiměřené lhůtě třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. listopadu 2024

Mgr. Petra Weissová
předsedkyně senátu